

Model EU

Ekonomické řízení EU

Úvod

Rada ECOFIN bude projednávat balíček návrhů, které reagují na nedostatky v koordinaci fiskální a hospodářské politiky, jež se jasně ukázaly v průběhu finanční a ekonomické krize. Většina návrhů se zaměřuje na oblast společné hospodářské a měnové unie, část opatření bude ovšem aplikována na všechny státy Evropské unie. Agenda modelu EU se skládá ze tří legislativních aktů, se kterými je nutno se detailně seznámit (*tučně zvýrazněny*). Pro účely modelu EU je ovšem nutná základní znalost struktury celého komplexu navrhovaných opatření, tj. jaké jsou cíle jednotlivých návrhů (skupin návrhů) a jejich souvislost, aby nedocházelo k zaměňování účelu aktů projednávaných na Modelu.

Přehled legislativních návrhů březnové Rady

1) Oblast fiskální problematiky

A) Návrh NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY, kterým se mění nařízení (ES) č. 1466/97 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik

B) Návrh NAŘÍZENÍ RADY (EU), kterým se mění nařízení (ES) č. 1467/97 o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku

C) Návrh NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY o účinném prosazování rozpočtového dohledu v eurozóně

D) Návrh SMĚRNICE RADY o požadavcích na rozpočtové rámce členských států

2) Oblast ekonomické (hospodářské) problematiky

A) Návrh NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy

B) Návrh NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY o donucovacích opatřeních k nápravě nadměrné makroekonomické nerovnováhy v eurozóně

1) Fiskální problematika (rozpočty, veřejné finance)

První „skupina“ návrhů se týká reformy *Paktu stability a růstu*, který je klíčovým nástrojem koordinace a dohledu v oblasti fiskální politiky pro členské země hospodářské a měnové unie. Nařízení „1A“ a „1B“ přímo novelizují nařízení, ze kterých je *Pakt stability a růstu* složen. Nařízení „1C“ je nová úprava, která mění způsob vymáhání pravidel *Paktu*. Směrnice „1D“ upravuje technické detaily výpočtů pro potřeby stanovení nadměrných schodků (aplikuje se na všechny členy EU).

Nařízení „1A“ představuje reformu tzv. preventivní složky *Paktu*, která má za úkol zajistit dostatečnou koordinaci, která zabrání negativním tendencím vývoje veřejných financí. Jedná se o finanční rámce a programy, které vypracovávají státy s cílem dosáhnout střednědobých cílů. Pro střednědobý cíl je důležité strukturální saldo veřejných financí, tj. očištění od vlivu konjunktury či recese. Dle Komise však nebyl kladen v minulosti dostatečný důraz na neplánované příjmy a výpadky příjmů, které přímo nesouvisí s vývojem trhů. Jinými slovy, mimořádné příjmy se neuváženě utrácely, namísto vytváření rezerv ve veřejných financích. Pro budoucnost má platit dle návrhu nařízení zásada fiskální obezřetnosti, kdy výdaje nemohou růst ročně více než obezřetně plánovaný růst HDP. Tato zásada je důležitá pro vypracování takzvaných finančních rámců, které jsou individuální pro každý stát. Pokud je stát neplní, hrozí mu donucovací mechanismus a v poslední instanci sankce v podobě úročeného vkladu.

Nařízení „1A“ se věnuje střednědobým plánům, které jsou pro každý stát individuální. Netýká se obecných fiskálních pravidel (3% schodek HDP, 60% zadlužení ve vztahu k HDP).

Nařízení „1B“, které je předmětem agendy modelu, má za cíl reformu tzv. nápravné složky Paktu. Členské státy mají povinnost zabránit vzniku nadměrného schodku veřejných financí ve srovnání se stanovenou numerickou hranicí schodku veřejných financí (3 % HDP) a veřejného dluhu (60 % HDP nebo hodnota, která se této hranici dostatečně blíží). Pokud je tato povinnost porušena, má být se státem zahájena procedura o nadměrném schodku. Právě tato procedura je předmětem reformy, jelikož se v minulosti ukázala jako nedostatečná a neefektivní. Pro jednání je nutno prostudovat jak na návrh nařízení, které reformuje ([příloha 1](#)), tak stávající nařízení v platném znění ([příloha 2](#)). Speciální pozornost je vhodné věnovat čl. 2 písm. b (tempo jedné dvacetiny za rok), čl. 2 písm. e (kalkulace nákladů penzijních reforem pro posuzování plnění kritérií).

Nařízení „1C“, které je předmětem agendy modelu, úzce souvisí s výše zmíněnými nařízeními. Vymahatelnost pravidel *Paktu* byla v minulosti značně ztížena procedurou, kdy konečné rozhodnutí přijímal politický orgán (Rada), nikoliv Komise. Nový návrh ([příloha 3](#)) je založen na principu tzv. obrácené většiny, tj. návrh Komise na uložení sankcí je platný, pokud Rada do deseti dnů nerozhodne kvalifikovanou většinou o opaku. Vzhledem k tomu, že se na Modelu EU bude projednávat nápravná složka *Paktu*, je vhodné věnovat pozornost zejména čl. 4 odst. 1 (neúročený vklad) a čl. 5 odst. 1 (pokuta).

Směrnice „1D“ je víceméně technickou úpravou, která stanoví účetní, statistická a numerická pravidla pro výpočet schodků a stanovení rozpočtových rámců. Cílem je zabránit falzifikacím a zvýšit srovnatelnost statistik (a tedy situací) jednotlivých členských států. Z tiskové zprávy Komise: *Jelikož je tvorba daňové politiky decentralizovaná, je zásadní, aby se cíle Paktu stability a růstu odrážely ve vnitrostátních rozpočtových rámcích, tj. v souboru prvků, které tvoří základ vnitrostátního fiskálního řízení (účetní systémy, statistiky, prognostické postupy, daňové předpisy, rozpočtové postupy a vztahy daňových orgánů s jinými subjekty, jako např. místními či regionálními orgány). Směrnice stanoví minimální požadavky, které členské státy musí dodržovat.*

2) Hospodářská problematika (makroekonomické nerovnováhy, platební účet, konkurenceschopnost, atd.)

Ekonomická krize poukázala na další dosud neregulované problémy společné evropské měny i propojení ekonomik jednotlivých členských států. Nejlépe lze dané skutečnosti demonstrovat na případu technického bankrotu Irska. Irsko se do obtížné ekonomické situace v žádném případě nedostalo nezodpovědnou fiskální politikou typu Řecka (naopak se před krizí jednalo o stát s jedním z nejnižších ukazatelů zadlužení). Problémem byl vysoký podíl finančního sektoru na HDP Irska a dále spekulativní bublina na trhu nemovitostí. Ceny aktiv jsou jednoznačně spjaty i se společnou měnovou politikou, která určuje „cenu peněz“. Jednotlivé státy tak nemohou za pomoci úrokové politiky národních bank regulovat „přehřívající se“ ekonomiku.

Rovněž ve Španělsku je problém složitější, týká se nejen zadlužení veřejného, ale i soukromého sektoru. Situaci navíc ztěžuje nepružný pracovní trh a také situace ve stavebním průmyslu. Problémy s financováním se netýkají pouze eurozóny, ale i některých dalších členů EU. Pomoc Mezinárodního měnového fondu bylo nuceno vyhledat například Maďarsko. Nemalý problém zde způsobilo rychlé znehodnocení domácí měny v situaci, kdy byl soukromý sektor vystaven úvěrům v zahraniční měně (eurech).

Pro všechny tyto příklady se nabízejí otázky:

- 1) ovlivňují i makroekonomické podmínky (a nerovnováhy) společnou měnu (a společný provázaný trh)?
- 2) pokud ano, měly by se nějakým způsobem regulovat?
- 3) pokud ano, měly by se regulovat ve vztahu ke všem členům EU nebo pouze členům společné měnové unie?
- 4) jakým způsobem by se měla regulace uplatnit a vymáhat?

Komise v odpověď na dané otázky připravila návrh dvou nařízení:

Nařízení „2A“, které je předmětem agendy modelu EU, stanoví podrobná pravidla pro odhalování, prevenci a nápravu makroekonomické nerovnováhy v Unii. Pro přípravu na model se doporučuje seznámit s důvodovou zprávou k návrhu ([příloha 4](#)), kde Komise víceméně odpovídá na výše zmíněné otázky, a nastudovat celý legislativní návrh. Vhodné je zaměřit se především na čl. 1 (zaměření na celou unii), čl. 2 písm. a (definice nerovnováhy), čl. 7 (zahájení postupu při nadměrné rovnováze).

Nařízení „2B“ se týká donucovacích mechanismů pro nařízení „2A“, nicméně platí pouze pro členské státy hospodářské a měnové unie. Z tiskové zprávy Komise: *Podobně jako v oblasti daňové politiky bude muset členský stát eurozóny zaplatit roční finanční postih ve výši 0,1 % svého HDP, pokud opakovaně nedodrží doporučení Rady ohledně postupu při nadměrném schodku. Finanční postih lze zastavit pouze hlasováním kvalifikovanou většinou (princip obrácené většiny), přičemž hlasují pouze členské státy eurozóny.*

Závěr

Agenda pro Model EU se snaží postihnout několik rovin ekonomického řízení EU. Agenda bude rozdělena do dvou bodů, které se budou projednávat samostatně. Prvním bodem bude fiskální problematika - nařízení „1B“ a „1C“ spolu věcně souvisejí, proto se o nich povede společná diskuze, hlasovat se ovšem bude odděleně po jednotlivých návrzích. Druhý bod řeší problematiku koordinace hospodářských politik. Zatímco první bod se zabývá donucovací složkou, druhý bod má povahu spíše preventivní (stanovení vhodných pravidel). Rovněž první bod řeší legislativu, o které sice rozhodují všechny členské státy EU, ale bude se aplikovat pouze na členy eurozóny. Legislativní akt druhého bodu se v navrženém znění má týkat všech států EU. První bod také obsahuje i novelizační legislativní akt, druhý bod je zcela nový, a umožňuje tak větší kreativitu.

- a) první bod: fiskální problematika, represivní složka, eurozóna, i novelizační
- b) druhý bod: hospodářská problematika, preventivní složka, celá EU, nový legislativní akt

Doporučení

Vzhledem k odborné a technické náročnosti ekonomické agendy je pro Váš úspěch v Modelu EU klíčové věnovat čas těmto návrhům a prostudovat si je. Lze určitě doporučit rámcové nastudování problematiky již na druhý workshop, kde bude na toto téma probíhat beseda s hosty, a budete mít příležitost pokládat dotazy k záležitostem, které Vám budou připadat důležité a zajímavé. Pokud budete mít jakýkoli dotaz ohledně tohoto textu nebo agendy, neváhejte prosím napsat Tomášovi na adresu tomas.bury@amo.cz. Na otázky obdržíte odpověď během druhého workshopu, tak aby odpověď byla případně ku prospěchu všem účastníkům.

Zdroje

Eue-Lex. [http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0522:FIN:CS:PDF)

[uri=COM:2010:0522:FIN:CS:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0522:FIN:CS:PDF)

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0523:FIN:CS:PDF>

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0524:FIN:CS:PDF>

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0525:FIN:CS:PDF>

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0526:FIN:CS:PDF>

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0527:FIN:CS:PDF>

Europa. [http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?](http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/1199&format=HTML&aged=1&language=CS&guiLanguage=en)

[reference=IP/10/1199&format=HTML&aged=1&language=CS&guiLanguage=en](http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/1199&format=HTML&aged=1&language=CS&guiLanguage=en)

Zavedení eura v České republice.

http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xbcr/euro/nar_1467_97.pdf

TOP PARTNEŘI

Generální partner Modelu OSN

Model NATO is co-sponsored by the North Atlantic Treaty Organization

Hlavní partner Modelu EU

Zastoupení
Evropské komise
v České republice

Hlavní partner Modelu OSN

Univerzitní partner

Partnerské město

Partner zahájení

Partner jednání

DODAVATELÉ SLUŽEB

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI

Partner Chronicle

**Asociace
pro mezinárodní
otázky**
Association
for International
Affairs

Asociace pro mezinárodní otázky využívá zpravodajství z databází ČTK, jejichž obsah je chráněn autorským zákonem.

Přepis, šíření, či další zpřístupňování tohoto obsahu či jeho části veřejnosti, a to jakýmkoliv způsobem, je bez předchozího souhlasu ČTK výslovně zakázáno.

Copyright (2003) The Associated Press (AP)-všechna práva vyhrazena. Materiály agentury AP nesmí být dále publikovány, vysílány, přepisovány nebo redistribuovány.

Zpracoval: Tomáš Búry

Redakční úprava: Klára Machová

Grafická úprava a tech. spolupráce: Petr Chotěboř

Vydala Asociace pro mezinárodní otázky pro potřeby XVI. ročníku Modelu OSN.

© AMO 2010

Model OSN

Asociace pro mezinárodní otázky, Žitná 27, 110 00 Praha 1

Tel./fax: +420 224 813 460, e-mail: model.osn@amo.cz, IČ: 65 99 95 33

»www.amo.cz« »www.studentsummit.cz«